

Jeden dělá to a druhý tamto, ... a dohromady uděláme moc

Autor: Mgr. Jan F. Teister

První bratrstva sdružující řemeslníky stejného řemesla z konce 13. století, jejichž členové si původně vzájemně zajišťovali pouze podporu a zařízení důstojného pohřbu, zanedlouho po svém vzniku přijala ke svým úkolům také povinnost hájit zájmy svého řemesla. Tak vlastně vznikl cech (toto pojmenování pochází z německého slova *zeignet*), který převzal na sebe a své členy oprávněnost k práci, k nákupu surovin a k prodeji hotových výrobků. Kdo nebyl členem cechu, nesměl nic z toho v daném řemeslnickém oboru podnikat.

Kvůli malé početnosti příslušníků některých řemesel se v jednom cechu často sdružovalo i několik příbuzných řemesel (např. sdružený cech kovářů, kolářů a zámečníků). Každý cech měl svůj znak (na veřejnosti byla hlavním znakem cechovní korouhev). Nejčastěji se v něm objevoval hlavní výrobek nebo charakteristický pracovní nástroj.

S naprostou určitostí víme, že v Bohumíně existoval cech hrnčírů (od roku 1709), kožešníků, krejčích, lazebníků (od roku 1586), pekařů (od roku 1602), pláteníků (od roku 1562), provazníků, řezníků (od roku 1575), ševců (od roku 1577) a sdružený cech kovářů, kolářů a zámečníků (od roku 1580). Od konce 15. století se zde v menší míře začala objevovat řemesla mající spojitost s rybníkářstvím.

Určitou ochranou proti případné konkurenci bylo tzv. právo mílové (tj. „na míli - cca v okruhu 9 km - cesty kolem města nesměl nižádný člověk ani sladů dělati, ani piv vařit, ani krčmy míti, ani řemesla provozovati“). Asi nejznámější spor o dodržování mílového práva se v Bohumíně rozhořel v letech 1691 - 1699, kdy se cech ševcovský, který měl ve městě patnáct lávek (dílů), bránil proti udělení šestnácté lávky ševci v Kopytově.

K provozování řemesla neodmyslitelně patří jarmarky (trhy). Právo prvního jarmarku Bohumínským měšťanům na přání Jana Bělíka z Kornic udělil Matyáš Korvín roku 1488. Další dva získali od Georga Friedricha von Brandenburg zu Ansbach und Bayreuth v roce 1575 a poslední (čtvrtý) od Johana Georga II. von Jögerndorf v roce 1612.

Bohumínští řemeslníci nabízeli své výrobky s úspěchem samozřejmě i mimo samotný Bohumín. Dochovala se nám např. zpráva z roku 1601 o tom, že k volnému prodeji na sobotních tzv. masařských trzích v Opavě bylo pravidelně přihlášeno i šest „volníků“ z Bohumína.

Řemeslníci nemuseli za prací nikde docházet, protože jejich dílny se nacházely přímo v jejich domech. U chudších, zejména pak vesnických řemeslníků, byla ale dílna umístěna v jediné obytné místnosti.

Učeň přicházel do učení zpravidla kolem patnácti let. Učební doba se postupně ustalovala na třech letech, ale u některých specifických řemesel bývala neustále delší. Až po získávání základní řemeslné zručnosti se učeň mohl podrobit tovaryšské zkoušce. Po několikaletém vandru světem (pakliže by u sebe neměl výuční list a nástroj svého řemesla byl by pokládán za tuláka), tzv. zkušené, při níž zpravidla neopominul zavítat do hlavního města monarchie, se směl přihlásit ke složení mistrovské zkoušky při níž musel předložit jako důkaz své řemeslné zručnosti nějaký mistrovský kus.